

международни отношения, било като такива действующи въ областта на вътрешния животъ, или най-после, безъ огледъ на това дали сж били висши органи или прости физически лица. Понеже принципитѣ на международното право сж изразени въ обичая или въ правотворческитѣ съглашения, обосновани въ практиката на миналото, ще се позовемъ на инструкцията на Байартъ по поводъ единъ конфликтъ между С. А. Щати и Мексико презъ 1886 год., гдето се казваше: „въ качеството на чужда власть (foreign sovereignty) ний не можемъ да издирваме отъ кой държавенъ органъ... е сторена вредата, за насъ правителството (на Мексико) е една единица и е отговорна за каквато и да е вреда, която, който и да е отъ различнитѣ му департаменти ни е нанесълъ;“.

Другъ примеръ отъ близкото минало. Въ нотата на комисията на посланицитѣ отъ 7.9. 1923 г., гдѣто право или не, бѣ отнесенъ въпроса за разрешение по поводъ конфликта между Италия и Гърция отъ 27 Августъ 1923 год. по убийството въ Епиръ на Италиански делегати — членове на комисията по прокарване южната граница на Албания — четемъ: „престѣплението отъ 27 Августъ предизвиква *приката отговорностъ на държавата* върху територията, на която е било извършено. Гърция се задължава да представи на тритѣ съюзни държави (делегати въ сжщата комисия) извинения и изрази на почитъ, а сжщо да издири виновнитѣ и *примерно да ги накаже*...“ Следъ горечитиранитѣ примери не е ли излишно да се търсятъ нови доводи, за да се види може ли да има пряка международ. отговорностъ за органитѣ на една държава?...

Обаче отговорността на държавата за дѣяния отъ тоя родъ се презюмира и отъ самото естество на понятието за държава. Ясно е, че самата тя не може да дѣйствува и би останала само като едно понятие, ако не можеше да осществява задачитѣ си, като субектъ на международното право, посредствомъ своитѣ органи — физическитѣ лица. Отъ това не следва, че отговорността на тия органи би трѣбвало да падне лично върху тѣхъ. Последнитѣ, като нейни пълномощници и представители естесвено дължатъ да съобразяватъ дѣйствиата си съ установени отъ нея правовъ редъ. Въ противенъ случай тѣ подлежатъ на наказание. Но, тая отговорностъ тѣ дължатъ само ней, не и другиму. Обратното би допустнало важни послѣдствия имащи за резултатъ не само разрушаване основитѣ върху които е съградена държавата, но и тия на съвремения международенъ съюзъ отъ държави.

Ето защо, разглеждана тая отговорностъ въ Хагската Международна Конференция, специално втората отъ 1907 год. за законитѣ и обичаитѣ на войната, въ чл. 3 отъ Правилника се казва: „воюващата страна, която би нарушила наредбитѣ на казания правилникъ, ще дѣлжи обезщетение, до колкото за това би имало мѣсто. *Тя ще отговаря за всички дѣйствиа, извършени отъ лица, съставляващи частъ отъ въоръжената и сила.*“)

Затова, субекти на международното право само държавнитѣ образувания, само тѣ могатъ да вършатъ нарушения на това право. Авторъ на международния деликтъ ще бжде всѣкога една държава, не и частното лице. Или друго яче казано, само държавитѣ отговарятъ международно-правно. Самата отговорностъ на държавата обаче, не трѣбва да се забравя, е своеобразна. Тя не подлежи на наказание. Въ никой случай международниятъ деликтъ не може да породи въ полза на увредената държава едно право на наказат. мерки. То е немислимо, тъй като то предполага върховна власть, а такава поне за сега нѣма въ съвременото общество на държавитѣ, гдето всички сж суверени и равни. Отъ тамъ и въпроса за правомерността на понятието за репарации до колкото тѣ, споредъ М. Д., се явяватъ като наказателна мѣрка за участието на България въ войната. Това ще се разгледа въ ч. VII.

II. Новата система, прокарана въ мирнитѣ договори за санкции, нарушава главнитѣ норми обезпечващи независимостъ и равенство на държавитѣ членове на съвремения международенъ съюзъ. Тя ги лишава отъ присжитѣ имъ качества на субекти на международното право при дѣйността имъ въ областта на осществяване правата имъ на върховна власть.

Равенството на държавитѣ е най-силно манифестирано въ правната норма на която е придадена трайна валидность: равниятъ да нѣма власть надъ равния! Това най-много трѣбва да важи за слабитѣ и незакрилени държави за които е единъ отъ

¹⁾ Чл. 3 на Правилника е приетъ по инициативата на Германия, съ изрично подчертаната мисль отговорността за нарушаване Правилника върху законитѣ и обичаитѣ на войната отъ лица, съставляващи частъ отъ въоръжената сила, да се понесе отъ държавитѣ, къмъ които тѣ принадлежатъ. (Заседание на Подкомисията по изработване Проекта на Конвенцията отъ 3. Юли 1907 год.)